

MA21

PŘÍRUČKA PRO MAPOVÁNÍ KVALITY MÍSTNÍCH AGEND 21

Návod pro postup při sledování procesů místních Agend 21
podle oficiálních Kritérií MA21 v České republice

Autorská spolupráce:

Národní síť Zdravých měst ČR

Zdravé město Vsetín

Společnost pro komunitní práci Vsetín, o.p.s.

Pracovní skupina pro MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj

Praha, prosinec 2005

Tato publikace vznikla v rámci projektu NSZM ČR „Testování Kritérií MA21 – pilotní ukázky v ČR“.
Tisk publikace byl finančně podpořen ze zdrojů Ministerstva životního prostředí a Ministerstva vnitra.

Příručka pro mapování Kritérií MA21

Mezi základní podmínky úspěšného uplatnění českých měst, obcí a regionů v Evropské unii, v prostředí vpravdě konkurenčním nejenom pro podnikatelskou sféru, patří v neposlední řadě kvalitní veřejná správa. Vhodným a mezinárodně uznávaným nástrojem pro zavádění fungujícího a kvalitního systému veřejné správy je místní Agenda 21 – program navazující na světové summitu OSN v roce 1992 a 2002, k jejichž výstupům se hlásí i Česká republika.

V průběhu roku 2004 byla v rámci práce Rady vlády pro udržitelný rozvoj vytvořena unikátní sada kritérií pro měření kvality místní Agendy 21 (MA21). Kritéria MA21 jsou nástrojem, který poskytuje všem aktivním městům, obcím a regionům možnost dle jasně definovaných parametrů prokázat, zda v praxi uplatňují mezinárodní standardy MA21 a na jaké úrovni. Zároveň je možné využívat Kritérií MA21 jako podpůrného argumentu o kvalitě veřejné správy pro žádosti o granty EU a o podporu z vybraných dotačních titulů jednotlivých resortů či krajů.

Na základě rozhodnutí Rady vlády pro udržitelný rozvoj a za finanční podpory Ministerstva životního prostředí ČR, byla v průběhu roku 2005 Kritéria MA21 otestována v reálném prostředí měst a obcí ČR. Souběžně byl za finanční podpory Ministerstva vnitra ČR v rámci resortního programu vědy a výzkumu realizován pilotní projekt, který ověřoval využití Kritérií MA21 na úrovni krajů.

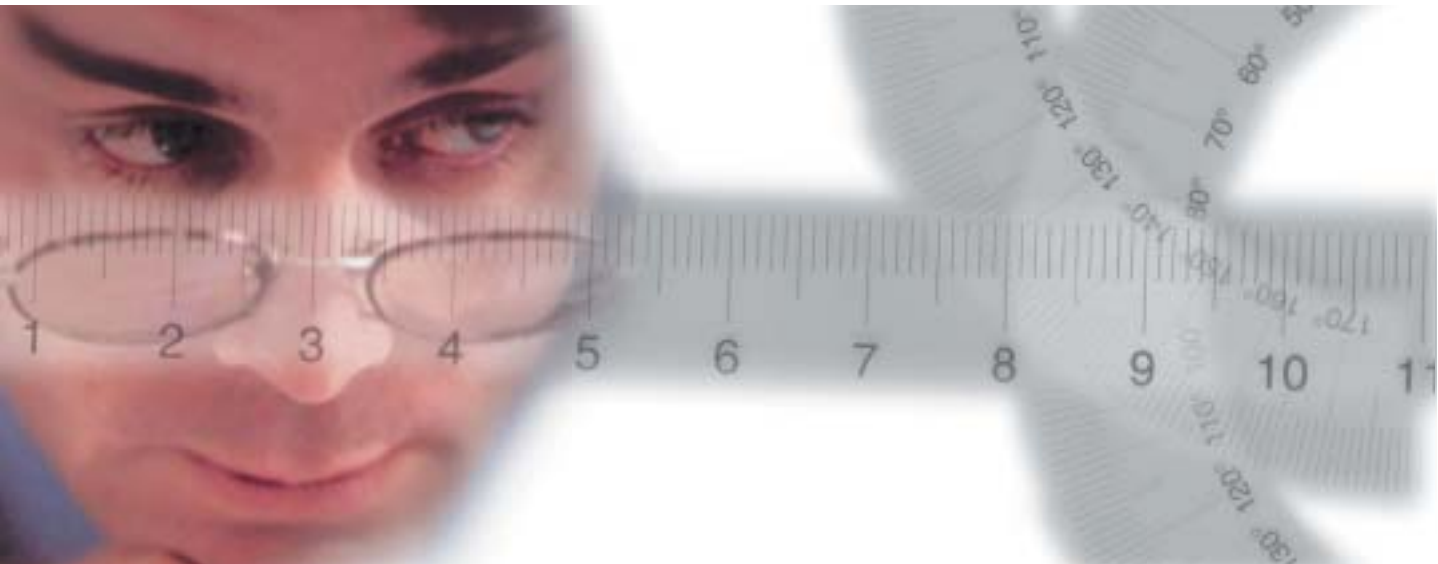
Jedním z výstupů testování Kritérií MA21 je publikace, kterou nyní držíte v ruce.

Všechny činnosti zmíněné v Příručce mají jedno společné: pomáhají lépe a efektivněji strategicky řídit obec, město nebo kraj. MA21 napomáhá ke zvýšení kvality života občanů. Bez kvalitní veřejné správy nelze tohoto cíle dosáhnout. Věříme, že tato Příručka zpracovaná Národní sítí Zdravých měst ČR naplní Vaše očekávání a stane se vhodnou metodickou pomůckou, která přispěje k podpoře kvality veřejné správy.

Mgr. Jakub Kašpar, ředitel odboru vnějších vztahů,
Ministerstvo životního prostředí

Doc. Ing. Jiří Marek, CSc., ředitel odboru modernizace veřejné
správy, Ministerstvo vnitra

1 OBSAH

1	OBSAH	2
2	ÚVOD	3
	2.1 Příručka pro mapování kvality místních Agend 21 – hlavní cíl, obsah.....	3
	2.2 Místní Agenda 21 a kritéria pro měření její kvality.....	3
	2.3 Databáze MA21.....	4
3	KRITÉRIA MA21	7
	3.1 Kritéria MA21 – základní pojmy.....	7
	3.2 Popis jednotlivých Kritérií MA21.....	7
4	ZÁVĚR	14
	4.1 MA21 ve Zdravých městech, obcích a regionech – zkušenosti z praxe.....	14
5	INFORMAČNÍ ZDROJE	16

2 ÚVOD

2.1 Příručka pro mapování kvality místních Agend 21 – hlavní cíl, obsah

Cílem publikace, kterou nyní držíte v ruce, je poskytnout městům, obcím, městským částem a regionům přehledný **návod pro postup při měření procesů místních Agend 21** (dále jen MA21) a jejich plnění do oficiální Databáze MA21 umístěné na webových stránkách CENIA, české informační agentury životního prostředí (dále jen CENIA).

Příručka pro mapování kvality MA21 (dále jen Příručka) je určena především **zástupcům místní správy**, která má v procesu MA21 stěžejní roli. Pro tuto cílovou skupinu představuje Příručka metodický manuál shrnující všechny kroky potřebné ke zdárnému mapování úrovně procesu MA21 prostřednictvím Kritérií MA21 naplňovaných do Databáze MA21.

V této Příručce se seznámíte zejména s:

- postupem měření kvality procesů MA21 pomocí Kritérií MA21,
- strukturou jednotlivých Kritérií MA21 a povinnou dokumentací dokládající jejich plnění,
- způsoby práce s Databází MA21,
- dobrou praxí při mapování Kritérií MA21 ve městě Vsetíně.

Publikace vznikla jako součást projektu „**Testování Kritérií MA21 – pilotní ukázky v ČR**“ financovaného ze zdrojů Ministerstva životního prostředí ČR (dále jen MŽP ČR), jehož realizátorem je Národní síť Zdravých měst ČR (dále jen NSZM ČR).

K pracovní verzi Příručky byly v průběhu projektu shromažďovány připomínky a náměty „z terénu“ s cílem odstranit případné formulační nepřesnosti či výkladové nejasnosti a učinit publikaci maximálně srozumitelnou a přístupnou všem uživatelům z řad municipalit¹.

Elektronická verze Příručky je dostupná na webu Národní sítě Zdravých měst ČR (<http://www.nszm.cz/ma21>) a webu CENIA (<http://www.cenia.cz/ma21/databaze>).

¹ Termín „municipalita“ je v rámci Příručky použit jako označení pro obec, město, městskou část, mikroregion či kraj.

2.2 Místní Agenda 21 a kritéria pro měření její kvality

Místní Agenda 21

Mezinárodní program místní Agenda 21 je zakotven v dokumentu OSN - Agenda 21 (kapitola 28), k jehož naplňování se na Summitu Země v roce 1992 zavázaly desítky států vč. České republiky.

Procesy veřejné správy lze z hlediska MA21 sledovat v následujících aspektech:

- **uplatňování udržitelného rozvoje,**
- **zapojování veřejnosti,**
- **kvalita strategického řízení.**

V prostředí České republiky se narozdíl od jiných členských států Evropské unie začaly procesy MA21 aktivněji rozvíjet teprve na přelomu 90. let minulého století. Touto dobou vznikly první metodické dokumenty zpřehledňující jednotlivé kroky potřebné k implementaci MA21 (Metodika pro místní Agendy 21 nebo Metodika NSZM ČR). V roce 2003 byla ustavena **Rada vlády pro udržitelný rozvoj**, jejíž nedílnou součástí se o rok později stala **Pracovní skupina pro místní Agendy 21** (dále jen PS MA21).

Členskou základnu PS MA21 tvoří představitelé ústředních orgánů státní správy, zástupci municipalit, odborných institucí a organizací, akademické sféry i řady nestátních neziskových organizací. Hlavním cílem pracovní skupiny je dosáhnout toho, aby se proces MA21 stal běžným nástrojem fungování veřejné správy v ČR. Dílčím cílem, kterým se PS MA21 zabývala v počáteční fázi svého fungování bylo právě stanovení Kritérií MA21.

Kritéria místních Agend 21

V průběhu roku 2004 vytvořila PS MA21 **sadu jedenadvaceti Kritérií MA21**. Tato sada poskytuje obcím, městům a regionům oficiální nástroj pro měření kvality procesů MA21.

Kritéria MA21 jsou nástrojem, který umožní všem aktivním municipalitám:

- dle jasně definovaných parametrů prokázat, zda a na jaké úrovni v praxi realizují procesy MA21,
- disponovat podpůrným argumentem o kvalitě veřejné správy pro žádosti o granty EU a o podporu z vybraných dotačních titulů jednotlivých resortů či krajů.

Sada Kritérií MA21 je rozdělena do **4 základních kategorií** „A“ - „D“, součástí je též startovací kategorie „Zájemci“. Každá z těchto kategorií představuje určitou kvalitativní úroveň realizované MA21.

Každé Kritérium MA21 má stanoveny svoje **ukazatele** zahrnující aktivity/úkony, jejichž realizace vede k jejich splnění. Nedílnou součástí ukazatele je jeho **limit** neboli konkrétní hodnota, kterou musí město, obce či region naplnit a doložit prostřednictvím stanovené **dokumentace**.

Aby mohla municipalita postoupit z jedné kategorie do druhé, je nutné splnit všechna kritéria příslušející dané kategorii.

Přehled kategorií MA21

- **Kategorie Zájemci:** zahrnuje všechny evidované zájemce o problematiku MA21 a je otevřená nejen municipalitám, ale také dalším subjektům aktivně zapojeným do realizace MA21, např. neziskovým organizacím.
- **Kategorie D: „START“** („začátečnická“ úroveň MA21, předpokládá organizační zajištění procesu MA21).
- **Kategorie C: „STABILIZACE“** (mírně pokročilá úroveň MA21, předpokládá aktivní zapojení veřejnosti a politické zastřešení procesu MA21).
- **Kategorie B: „SYSTÉM ŘÍZENÍ“** (pokročilá úroveň

MA21, předpokládá zavedení a používání systému řízení municipality dle zásad MA21).

- **Kategorie A: „DLOUHODOBÝ PROCES“** (nejvyšší úroveň MA21, předpokládá strategický a dlouhodobý rozvoj municipality za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje a směřující ke zvyšování kvality života svých občanů).

2.3 Databáze MA21

Výsledky hodnocení kvality procesů MA21 v ČR podle Kritérií MA21 jsou přehledně zobrazeny v nově vytvořené Databázi MA21 (viz <http://www.cenia.cz/ma21/databaze>), která je zastřešena Radou vlády pro udržitelný rozvoj. Databáze MA21 představuje **oficiální evidenci realizátorů MA21 v ČR** a bude využívána jako zdroj informací o rozsahu a kvalitě MA21 pro resorty, kraje a mezinárodní instituce.

Cílem Databáze MA21 je poskytnout municipalitám jednoduchý nástroj pro prezentaci jejich aktivit v rámci MA21 dle oficiálně stanovených podmínek.

Důvěryhodnost informací zanesených v Databázi MA21 je dána v souladu s právní výhradou Databáze MA21, kdy jednotliví žadatelé a vkladatelé dat do systému Databáze MA21 se zavazují, že data jimi uvedená budou pravdivá a přijímají za tato data plnou odpovědnost. CENIA zajišťuje kontrolu informací, které jsou do Databáze MA21 vyplňovány a zároveň poskytuje municipalitám při vyplňování asistenční pomoc.

Práce s Databází MA21 – plnění Kritérií MA21

Práce uživatele (obce, města, městské části či regionu) s Databází MA21 a v ní obsaženým formulářem pro Kritéria MA21 je soustředěna do několika jednoduchých kroků.

KROK 1:

Elektronický formulář, do něhož města, obce a regiony mohou plnit jednotlivá Kritéria MA21, je zpřístupněn, jakmile žadatel vyplní **žádost o zařazení do Databáze MA21** a zašle ji k ověření agentuře CENIA.

Tento krok umožní z databáze eliminovat veškeré případné neseriózní zájemce.

Obrázek 1: „Žádost o zařazení do Databáze MA21“

KROK 2:

Po ověření žádosti je uživateli automaticky zaslán **registrační formulář**, který obdrží na emailovou adresu uvedenou v žádosti o zařazení do Databáze MA21. Do tohoto formuláře vyplní údaje – uživatelské jméno a heslo, které mu umožní pohybovat se v „uzavřeném prostoru databáze“ (přístupném pouze registrovaným uživatelům) a které bude používat při jakékoli další práci s formulářem pro Kritéria MA21.

Obrázek 2: „Registrační formulář do Databáze MA21“

KROK 3:

Při jakékoli další práci s databází (plnění formuláře Kritérií MA21 atd.) bude uživatel používat jím zvolené uživatelské jméno a heslo. Ta vloží do textových polí, která se mu zobrazí po označení odkazu „**Přihlásit se**“.

Obrázek 3: „Přihlášení se do Databáze MA21“

KROK 4:

Po zadání **uživatelského jména a hesla** se uživateli v Databázi MA21 zpřístupní formulář kritérií, do něhož bude moci průběžně vyplňovat jednotlivá data.

Obrázek 4: „Formulář Kritérií MA21 – kategorie D“

Podmínky pro plnění formuláře kritérií:

aby bylo každé jednotlivé kritérium uznáno jako splněné, musí k němu uživatel doložit požadovanou dokumentaci včetně povinných příloh (jednotlivé přílohy jsou konkretizovány v rámci formuláře Kritérií MA21),

aby byla každá jednotlivá kategorie (D – A) uznána za splněnou, je nutné, aby municipalita naplnila všechna kritéria, která jsou součástí dané kategorie – teprve poté se kategorie zobrazí v „otevřené části databáze“ (viditelné i neregistrovaným uživatelům).

Postup archivace a evidence

Databáze MA21 umožňuje **průběžné vkládání dat** do formuláře Kritérií MA21. Tento postup průběžného plnění databáze je doporučen.

Při průběžném plnění databáze využívá uživatel v rámci každé z kategorií tlačítka „**Uložit**“, jímž ukládá všechna aktuálně naplněná data. K plnění jednotlivých kategorií se může uživatel během roku kdykoli vrátit a doplňovat nová data či případně upravovat a měnit data již vyplněná.

Doporučeno je přikládat přílohy postupně a po „načtení“ každé z nich do databáze vždy znovu zaškrtnout tlačítko „uložit“. Předěje se tak případné ztrátě dat způsobené automatickým odhlášením uživatele z důvodu ochrany bezpečnosti dat. **Maximální velikost** jedné přílohy je **2MB**.

Pokud uživatel považuje kategorii pro dané období (kalendářní rok) za definitivně splněnou, zaškrtně pole „**Splněno**“, čímž kategorii uzavře a automaticky zašle k ověření správci databáze. Po ověření se kategorie zobrazí v „otevřené části databáze“.

Pokud uživatel nevyužije možnosti průběžného plnění, bude v závěru roku automaticky vyzván k doplnění jím dříve uvedených informací daty za aktuální rok.

Nedojde-li k doplnění dat ve vymezeném časovém období, bude municipalita z databáze odstraněna (její data zůstanou pouze v archivní části databáze).

Návrh postupu při archivaci a evidenci – praxe města Vsetín

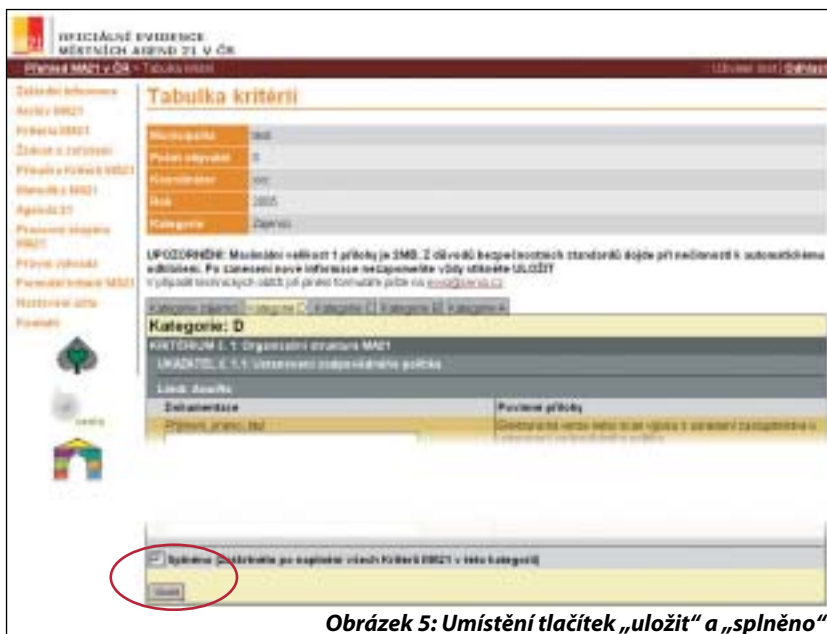
Ve městě Vsetín, které má s realizací MA21 dlouholeté zkušenosti, se osvědčil následující postup při archivaci a evidenci.

Veškeré potřeby zdrojů (dokumentace) byly přesně vydefinovány a sladěny se skutečnými možnostmi. Poté došlo k jejich shromáždění a fyzické archivaci prostřednictvím strukturovaného pořadače, kde jsou přehledně uloženy kopie jednotlivých dokumentů, výstřižky z tisku, prezenční listiny, pozvánky atd.

Celá dokumentace je průběžně aktualizována, což vyžaduje určení zodpovědné osoby, která sleduje jednotlivé změny, shromažďuje nové zdroje a vede pořadač.

V dlouhodobějším horizontu bude ve Vsetíně pro každý rok existovat speciální zdrojový pořadač, v němž bude možné nalézt všechny relevantní zdroje pro dané období. V dalším pořadači budou vedeny zdroje stálé a neměnné, které není nutno pravidelně aktualizovat (např. usnesení zastupitelstva o zřízení komise pro MA21).

Zcela jistě celému systému napomůže možnost elektronické archivace na základě databáze a scanů jednotlivých dokumentů. Pro mapování historie celého procesu je doporučeno vést také fyzickou archivaci zdrojů, která je využitelná též při osobních prezentacích apod.

Obrázek 5: Umístění tlačítek „uložit“ a „splněno“

V případě jakýchkoli **technických obtíží** při plnění formuláře Kritérií MA21 má uživatel možnost obrátit se na administrativní podporu databáze na kontaktu: evvo@cenia.cz.

3 KRITÉRIA MA21

3.1 Kritéria MA21 – základní pojmy

Kategorie MA21

V rámci kritérií je proces MA21 rozčleněn do čtyř základních kategorií („D“, „C“, „B“, „A“). Jim předchází startovací úroveň „Zájemci“. Ta zahrnuje všechny evidované zájemce o problematiku MA21 (nejen municipality) a představuje tak informační platformu propojující všechny zájemce o procesy MA21 v ČR.

Následující kategorie „D“, „C“, „B“, „A“ zachycují reálné dosaženou úroveň procesu MA21 v daném městě, obci či regionu. Každá kategorie je popsána souborem kritérií. Je možné splnit dílčí kritérium vyšší kategorie, aniž by předtím byla splněna všechna nižší kritéria. Kategorie MA21 je však považována za splněnou **pouze pokud** municipalita **naplní všechna v ní uvedená Kritéria MA21** a současně všechna kritéria kategorií předešlých.

Kritérium

Kritériem pro potřeby sledování procesu MA21 rozumíme určitou skutečnost, která je nutná pro jeho zdárný a kvalitní průběh. Vychází z dlouhodobé zkušenosti realizátorů MA21, u nichž se ukázalo, že bez splnění daného kritéria nelze dále v procesu MA21 pokračovat, nebo že se minimálně celý proces zkomplikuje a zpozdí.

Ukazatel

Ukazatel je vždy spojen s určitým kritériem a je jeho vlastním popisem. Vyjadřuje, co je prakticky nutno učinit pro splnění daného kritéria.

Limit

Limit je kvantitativní nebo kvalitativní definicí ukazatele. Specifikuje množství, kvalitu, termín atd., které je nutno dosáhnout pro jeho splnění.

V databázi se objevují dva druhy limitů:

1. limit-požadavek je specifikací požadované skutečnosti,
2. limit-skutečnost slouží koordinátorovi procesu jako kontrola dosažené úrovně.

Výše jmenované druhy lze doplnit o limit-vyhodnocení, který bude reflektovat aktuální stav (splněno, nesplněno, probíhá atd.).

Zdroj (dokumentace)

Zdroj je popisem dokumentace daného kritéria. Říká, jaké jsou fyzické důkazy o jeho provedení-splnění.

V podobě zdroj-požadavek se objevuje obecně navržená možnost dokumentace, zdroj-skutečnost pak již mapuje konkrétní dokumentaci u konkrétního koordinátora.

3.2 Popis jednotlivých Kritérií MA21

Následující text se zabývá popisem jednotlivých Kritérií MA21. Definuje jejich ukazatele a limity, naznačuje možnosti archivace zdrojů a také přibližnou časovou náročnost dokumentace. Záměrem je též upozornit na určitá úskalí a u vybraných kritérií navrhnout optimální způsoby řešení.

KATEGORIE „ZÁJEMCI“

► KRITÉRIUM č. i: Zájem o zápis do evidence MA21

Je prvním z dokladů snahy o zapojení se do procesu MA21. Toto kritérium se v databázi objeví automaticky po vyplnění registračního formuláře uživatelem.

■ UKAZATEL č. i: Vyplnění registračního formuláře do Databáze MA21

Pro splnění ukazatele musí dojít k vyplnění všech požadovaných položek v rámci elektronického registračního formuláře. Tyto informace je nutno aktualizovat dle potřeby (změní-li se jakýkoli z údajů v registračním formuláři).

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** je vyplněný registrační formulář.
- **Časová náročnost** vyplnění formuláře a jeho následná aktualizace je zanedbatelná.
- **Zajišťuje:** kontaktní osoba (příp. koordinátor MA21).

► KRITÉRIUM č. ii: Kontaktní osoba MA21

Dokazuje existenci kontaktní osoby nebo oficiálně jmenovaného koordinátora pro MA21 v daném místě. Toto kritérium se v databázi objeví automaticky po vyplnění registračního formuláře uživatelem.

■ UKAZATEL č. ii: Stanovení kontaktní osoby – zástupce právnické osoby

Je stanovena kontaktní osoba pro MA21 v rámci subjektu (úřadu města/obce popř. v rámci jiné organizace). Pro splnění ukazatele musí dojít k vyplnění údajů o kontaktní osobě v rámci elektronického registračního formuláře. Tyto informace je nutno aktualizovat dle potřeby (změní-li se jakýkoli z údajů v registračním formuláři).

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.

- **Zdrojem** je vyplněný registrační formulář.
- **Časová náročnost** vyplnění formuláře a jeho následná aktualizace je zanedbatelná.
- **Zajišťuje:** kontaktní osoba (příp. koordinátor MA21)

► KRITÉRIUM č. iii: Zpětná vazba o stavu MA21

Dokládá trvající zájem municipality o zařazení do Databáze MA21 minimálně na úrovni „Zájemce“. Toto kritérium v rámci databáze aktualizuje CENIA.

■ UKAZATEL č. iii: Pravidelné potvrzení zájmu o evidenci v Databázi MA21

Za minimální zprávu o stavu MA21 se na úrovni zájemce považuje zaslání informativní zprávy adresované agentuře CENIA (min. jednou za kalendářní rok) a v případě potřeby aktualizace informací v registračním formuláři.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE
- **Zdrojem** pro ověření je interní dokumentace agentury CENIA dokladující zájem municipality o setrvání v Databázi MA21.
- **Časová náročnost** odeslání zprávy a případné aktualizace dat: max. 15 min.
- **Zajišťuje:** kontaktní osoba (příp. koordinátor MA21)

KATEGORIE „D“

► KRITÉRIUM č. 1: Organizační struktura MA21

Dokladuje jasnou a přehlednou strukturu řízení procesu MA21 v daném místě, včetně odpovědných osob. Fungující organizační struktura je nezbytným předpokladem pro zdárný průběh MA21.

■ UKAZATEL č. 1.1: Ustanovení zodpovědného politika pro MA21

Ustanovení politika zodpovědného za proces MA21, které není pouze formálním krokem, je nezbytným předpokladem kvality MA21.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o ustanovení zodpovědného politika.
- **Časová náročnost** pro shromáždění podkladů: max. 0,5 hodiny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

■ UKAZATEL č. 1.2: Ustanovení koordinátora MA21 (v rámci úřadu či organizace zřízené městem/obcí)

Koordinátor MA21 je klíčovou postavou procesu. Pro ulehčení jeho práce a zvýšení pravomocí je důležité jeho oficiální jmenování (zakotvení ve struktuře úřadu města/obce popřípadě v rámci pověřené organizace). Pozn. V praxi se osvědčilo má-li koordinátor MA21 plný pracovní úvazek.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o ustanovení koordinátora nebo náplň práce koordinátora nebo smlouva o koordinaci mezi městem/obcí a pověřenou organizací.
- **Časová náročnost** pro shromáždění podkladů: max. 0,5 hodiny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

■ UKAZATEL č. 1.3: Existence neformální skupiny pro MA21 (může být i oficiální orgán)

Koordinační orgán celého procesu je důležitý pro jeho transparentnost a reprezentativnost. Je doporučeno jej ustanovit ze strany orgánů obce. V rámci kategorie „D“ je požadována „pouze“ existence neformální skupiny. Na tento požadavek ustanovení orgánu pro MA21 následně navazují rozšiřující kritéria č. 5 a 20.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** elektronická verze seznamu členů skupiny pro MA21 a subjektů, které členové zastupují.
- **Časová náročnost** pro shromáždění podkladů: max. 0,5 hodiny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 2: Aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování (typu kulaté stoly, fórum udržitelného rozvoje/MA21 aj.)

Práce s veřejností je základním pilířem procesu MA21. Její úspěšnost je v krátkodobém časovém horizontu poměrně obtížně doložitelná, proto se v tomto případě soustředíme zejména na „kvantitativní důkaz“.

■ UKAZATEL č. 2.1: Plánování s veřejností (akční nebo komunitní plánování)

Plánování s veřejností může mít různou podobu – akční, komunitní, strategické. Jedná se o aktivity založené na diskusi, shromažďování a aktivní práci s názory a náměty občanů.

- **Limitem** pro splnění jsou minimálně 2 plánovací akce výše zmíněného charakteru ročně.

- **Zdrojem** je elektronická verze zápisu nebo záznamu k proběhlým plánovacím akcím a jako doprovodnou nepovinnou přílohu lze vložit fotodokumentaci k průběhu akcí.
- **Časová náročnost:** shromažďování podkladů je průběžné, jejich finalizace může trvat max. 2 dny.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 3: Prezentace činností a výstupů MA21

Prezentace činností a výstupů MA21 představuje základní argument, že proces je aktivní a dále se rozvíjí. Aktivní výměna zkušeností, informací a příkladů dobré praxe mezi místními Agendami 21 a vůči zapojeným i nezapojeným aktérům je důležitá pro osvětu a celkový kvalitativní rozvoj zmiňovaných procesů.

■ UKAZATEL č. 3.1: Aktualizace webové stránky s informacemi o MA21

Internet je stále rozšířenějším médiem. Sdělování informací prostřednictvím webu je navíc levné a efektivní. Pro prezentaci MA21 je vhodné vytvořit zvláštní webovou stránku popř. podstránku úřadu či organizace pověřené koordinací procesu MA21, kde budou průběžně zveřejňovány aktuální info o probíhajících aktivitách.

- **Limitem** pro splnění je informace o aktuálních aktivitách v daném roce plnění Databáze MA21 na webových stránkách města/obce/organizace pověřené koordinací procesu MA21.
POZN. Doporučená je minimálně 1 roční periodicitu aktualizace www stránek.
- **Zdrojem** pro ověření je webový odkaz na stránku s informacemi o MA21
- **Časová náročnost:** aktualizace je průběžná, odhad 1 den za 2 měsíce.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

■ UKAZATEL č. 3.2: Uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích

Zahrnuje veškeré typy médií (tisk, rozhlas, TV, internet).

- **Limitem** pro splnění jsou minimálně 2 zprávy za půl roku, tzn. 4 zprávy ročně.
- **Zdrojem** je scan článků.
- **Časová náročnost:** průběžný monitoring, odhad 3 dny za 6 měsíců.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 4: Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru

Partnerství je základním pilířem MA21. Spoluprací se rozumí např. společné projekty, aktivní účast na akcích a spolupráce při jejich přípravě, aktivní účast v rámci pracovní skupiny pro MA21 atd.

■ UKAZATEL č. 4.1: Společné zapojení zástupců občanského sektoru a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21

Dokladování společného zapojení zástupců obou sektorů do aktivit/akcí/projektů souvisejících s procesem MA21.

- **Limitem** pro splnění jsou minimálně dvě společné aktivity za rok.
V rámci databáze se dokládá spolupráce s podnikatelským a občanským sektorem. Zapojení sektoru veřejné správy je základním východiskem procesu MA21 a není proto nutné jej v rámci tohoto kritéria samostatně dokladovat.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická zpráva o společné aktivitě nebo scan prezenční listiny nebo článku nebo smlouvy o partnerství v projektu nebo elektronická verze seznamu členů skupiny pro MA21.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: max. 1 hodina.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

KATEGORIE „C“

► KRITÉRIUM č. 5: Oficiální orgán samosprávy pro MA21

Na rozdíl od kritéria č. 1 (ukazatel 1.3) se zde jedná o skutečně oficiální orgán pro řízení MA21 zřízený a jmenovaný radou nebo zastupitelstvem města/obce.

■ UKAZATEL č. 5.1: Ustanovení/existence orgánu rady/zastupitelstva pro sledování postupu MA21

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o ustanovení orgánu
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 6: Oficiálně schválený dokument k MA21 (deklarace, charta apod.)

Toto kritérium je deklaratorním přihlášením se k principům MA21 orgány obce. Může se jednat o vlastní deklaraci, popř. přijetí mezinárodních dokumentů typu Aalborgské charty nebo Lisabonské výzvy.

■ UKAZATEL č. 6.1: Schválení dokumentu k MA21 zastupitelstvem města/obce

Dojde ke schválení navrženého dokumentu orgány města/obce, popřípadě jejich aktualizacím schválení.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o schválení dokumentu a elektronická verze dokumentu.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 7: Informace, vzdělávání a osvěta k udržitelnému rozvoji a MA21

Průběžné vzdělávání v oblasti MA21 je velice důležité pro osvětu jednotlivých aktérů v procesu. Pořádání osvětových akcí a zejména vzdělávání zajišťuje částečný odborný vhled do sledované problematiky.

■ UKAZATEL č. 7.1: Pořádání osvětových kampaní k UR (Den Země, Evropský týden mobility apod.)

Komunitní kampaně představují jeden ze základních a účinných nástrojů pro aktivizaci veřejnosti a její zapojení do procesů v municipalitě.

- **Limitem** pro splnění je pořádání minimálně jedné kampaně za rok.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze tiskové zprávy k proběhlé kampani a nepovinnou přílohu představuje fotodokumentace k akci.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 den.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

■ UKAZATEL č. 7.2: Realizace osvětových akcí k UR, MA21 a souvisejícím tématům pro úřad nebo veřejnost (mimo kampaně)

Zde se jedná především o seminární nebo přednáškovou formu osvěty. V rámci tohoto ukazatele nelze vykazovat zapojení a vzdělávání veřejnosti formou kampaní.

- **Limitem** pro splnění je pořádání minimálně jedné akce tohoto typu za rok.

- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze tiskové zprávy/článku k proběhlé osvětové akci a scan prezenční listiny. Nepovinnou přílohu představuje fotodokumentace k akci.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 den.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 8: Sledování a hodnocení procesu MA21

Hodnocení procesu MA21 na základě pravidelné zprávy (může se opírat např. o vyhodnocení Kritérií MA21 nebo o projednání komunitního plánu v radě nebo zastupitelstvu města/obce) je nezbytným předpokladem politické podpory a průhlednosti procesu.

■ UKAZATEL č. 8.1: Projednání pravidelné zprávy o MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce

Nejvhodnějším postupem je projednání výše zmíněné zprávy v orgánech města/obce s následným usnesením (schvalovacím nebo beroucím na vědomí).

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE. Pozn. Jako optimální pro projednání zprávy se jeví dubnový termín.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o schválení dokumentu a elektronická verze dokumentu.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 9: Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy

Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy je velmi důležitá a je potřebným signálem zejména vůči neziskovému sektoru a dalším subjektům.

■ UKAZATEL č. 9.1: Schválení finanční podpory aktivit MA21 vyplývajících z komunitního plánování radou nebo zastupitelstvem města/obce (možno jednorázová i systematická podpora)

V tomto případě může mít finanční podpora formu dílčích příspěvků, na rozdíl od kritéria č. 13, které již vyžaduje ucelený systém financování.

- **Limitem** pro splnění je poskytnutí finanční podpory minimálně 1 x ročně.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o schválení finanční podpory.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina.

- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM Č. 10: Pravidelné veřejné fórum udržitelného rozvoje/MA21 k celkovému rozvoji města/obce

Cílem veřejného fóra je zapojit do procesu MA21 co nejširší spektrum cílových skupin a projednat všechny oblasti života municipality (doprava, životní prostředí, vzdělávání atp.).

■ UKAZATEL Č. 10.1: Pořádání veřejného fóra UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce

- **Limitem** pro splnění je pořádání fóra tohoto typu 1 x ročně.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze zápisu z fóra, scan prezenční listiny a nepovinnou přílohou je fotodokumentace z akce.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

KATEGORIE „B“

► KRITÉRIUM Č. 11: Strategie udržitelného rozvoje města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy udržitelného rozvoje

Začlenění principů udržitelného rozvoje do strategické dokumentace a strategického řízení města/obce je jednou ze základních podmínek úspěšnosti procesu MA21.

■ UKAZATEL Č. 11.1: Strategie UR města/obce nebo strategický plán k UR schválené zastupitelstvem města/obce

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o schválení dokumentu a elektronická verze dokumentu.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: max. 2 hodiny.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM Č. 12: Dílčí koncepce, která je v souladu se strategií udržitelného rozvoje

města/obce nebo strategickým plánem rozvoje města/obce respektujícím principy udržitelného rozvoje

Předpokladem kvalitního strategického řízení města/obce je vzájemné provázání jednotlivých strategických a koncepčních dokumentů. Jednotlivé koncepční dokumenty by měly vždy respektovat základní principy obsažené ve strategické dokumentaci municipality.

■ UKAZATEL Č. 12.1: Dílčí koncepce, která naplňuje principy UR, schválená zastupitelstvem města/obce

- **Limitem** pro splnění je prohlášení o naplňování principů UR, které je uvedeno minimálně v jedné platné dílčí koncepci.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o schválení dokumentu (koncepce) a elektronická verze dokumentu (koncepce).
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: max. 2 hodiny.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM Č. 13: Systém finanční podpory města/obce pro realizaci opatření MA21

Jedná se o přímý požadavek systematické finanční podpory, což umožňuje neefektivněji grantový systém municipality.

■ UKAZATEL Č. 13.1: Schválení systému finanční podpory (nebo alespoň jeho dílčí části) zahrnujícího podporu MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce.

Nejedná se pouze o požadavek na dílčí finanční podporu MA21 (jak uvádí kritérium č. 9), ale již o vytvoření uceleného grantového systému.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o schválení systému finanční podpory a elektronická verze přehledu oblastí zahrnutých do systému finanční podpory.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 14: Získávání externích zdrojů pro realizaci MA21

Z hlediska aktivní politické podpory pro MA21 a jako vhodný signál a příklad všem aktérům procesu i občanům města/obce je vhodné získávat externí finanční zdroje pro realizaci MA21.

■ UKAZATEL č. 14.1: Získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit MA21 (externí dotace, granty aj.)

Grantové žádosti mohou být cíleny do výzev ministerstev ČR, do Evropských strukturálních fondů i vůči dalším donorům.

- **Limitem** pro splnění je minimálně jeden aktivní externí zdroj v daném roce plnění databáze.
- **Zdrojem** pro ověření je scan smlouvy nebo jiného dokumentu o poskytnutí finanční podpory.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: max. 0,5 dne.
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 15: Stanovení a sledování vlastních indikátorů MA21

Aby bylo sledování úspěšnosti dosažených cílů MA21 přehledné pro veřejnost, je doporučeno zavedení indikátorů a ukazatelů, které vycházejí z diskuse s veřejností. Jedná se o jakékoli indikátory, které veřejnost považuje za jasné a přehledné.

■ UKAZATEL č. 15.1: Stanovení a sledování vlastních indikátorů vyplývajících z komunitního plánování

Indikátory je vhodné stanovit ve spolupráci s veřejností v rámci komunitního plánování a následně je schválit orgány obce a průběžně vyhodnocovat spolu s oficiálními Kritérii MA21.

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronický přehled sledovaných indikátorů (popř. odkaz na webovou stránku, kde je přehled k nalezení).
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 den
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 16: Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů udržitelného rozvoje

Stejně jako u předchozího kritéria je vhodné pro sledování stavu MA21 využít i další indikátory. Tentokrát se jedná

o mezinárodně standardizované indikátory UR (Společné evropské indikátory – ECI apod.), které umožňují srovnání úrovně „udržitelnosti“ s dalšími municipalitami nejen v rámci ČR.

■ UKAZATEL č. 16.1: Sledování mezinárodních indikátorů UR

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE
- **Zdrojem** pro ověření je elektronický přehled sledovaných indikátorů (popř. odkaz na webovou stránku, kde je přehled k nalezení).
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 den
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 17: Certifikované proškolení koordinátora MA21

Koordinátorům MA21 je aktuálně k dispozici akreditovaný vzdělávací program NSZM ČR, jehož cílem je poskytnout účastníkům co nejširší spektrum znalostí a dovedností zaměřených na proces MA21 a jeho aktivní realizaci.

■ UKAZATEL č. 17.1: Absolvování případně aktuální účast koordinátora MA21 na akreditovaném školení pro koordinátory MA21

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE
- **Zdrojem** pro ověření je scan potvrzení o absolvování nebo aktuální účasti na akreditovaném vzdělávání od školicí instituce.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1 hodina
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 18: Výměna zkušeností a přenos příkladů dobré praxe v oblasti MA21

Výměna zkušeností a příkladů dobré praxe je v rámci fungujících i začínajících MA21 velice důležitá. Umožňuje aktivní sdílení nápadů, informací, ukázkových příkladů řešení vybraných aktivit a může zároveň přispívat k posílení partnerství.

■ UKAZATEL č. 18.1: Aktivní zveřejňování vlastních příkladů dobré praxe v rámci tematické akce min. regionálního významu

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická prezentace příkladů dobré praxe nebo elektronický popis příkladů dobré praxe.

- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1–2 dny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

KATEGORIE „A“

► KRITÉRIUM č. 19: Oficiální orgán samosprávy pro sledování stavu udržitelného rozvoje

Ustanovení orgánu pro sledování stavu UR je vyjádřením zájmu politické reprezentace o uplatňování principů UR.

■ UKAZATEL č. 19.1: Ustanovení orgánu rady nebo zastupitelstva města/obce

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o ustanovení orgánu
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 0,5 dne
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 20: Management kvality v rámci veřejné správy

Kvalitní a průhledný výkon veřejné správy a jeho hodnocení je jedním ze základních znaků dobře uplatňované MA21.

■ UKAZATEL č. 20.1: Zavedení certifikovaného systému řízení kvality v rámci činnosti úřadu města/obce (např. ISO, CAF, EMS, EMAS)²

- **Limitem** pro splnění je prosté konstatování ANO/NE.
- **Zdrojem** pro ověření je scan certifikátu systému řízení kvality.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1–2 dny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

► KRITÉRIUM č. 21: Principy udržitelného rozvoje jsou ve městě/obci prakticky uplatňovány

Udržitelnost města/obce je možno sledovat na základě monitoringu vybraných indikátorů UR v kombinaci s pokročilým průzkumem názorů obyvatel na kvalitu života v místě a celkový průběh MA21. Pro naplnění

kritéria je zapotřebí, aby výsledky z monitoringu indikátorů neměly zhoršující se tendenci a zároveň, aby byla pravidelně a kvalitně mapována spokojenost obyvatel.

■ UKAZATEL č. 21.1: Udržení/zlepšování stávajícího stavu a vlivu na UR (dle vlastních nebo standardizovaných indikátorů)

- **Limitem** pro splnění je zjištění stavu/vlivu minimálně 1 x za 3 roky
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická verze zprávy o vývoji stavu/vlivu na UR dle sledovaných indikátorů.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: 1–2 dny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

■ UKAZATEL č. 21.2: Spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci/městě a s procesem MA21

- **Limitem** pro splnění je zjištění stavu minimálně 1 x za 3 roky
- **Zdrojem** pro ověření je elektronická zpráva o výsledcích analýzy (ankety/průzkumu) spokojenosti obyvatel.
- **Časová náročnost** shromáždění podkladů: max. 2 dny
- **Zajišťuje:** koordinátor MA21 (příp. jiná pověřená osoba)

²Certifikované systémy řízení:

ISO - International Organization for Standardization (Mezinárodní normy, vydávané International Organization for Standardization (ISO) se sídlem v Ženevě. Tvorbou mezinárodních norem jsou pověřeny technické komise ISO. O jednotlivých návrzích pak hlasují členové ISO. Z mezinárodních norem vycházejí normy evropské a z nich následně normy národní. Národním zástupcem ISO pro Českou republiku je Český normalizační institut (www.csni.cz). Jednotlivé normy se vztahují k různým systémům řízení - jakosti, bezpečnosti, environmentálnímu řízení – ISO 14000 atd.)

CAF - Common Assessment Framework (Společný hodnotící rámec)

EMS - Environmental Management Systems (Systém environmentálního řízení)

EMAS - Eco-Management and Audit Scheme (Systém řízení podniku a auditů z hlediska ochrany životního prostředí)

4 ZÁVĚR

4.1 MA21 ve Zdravých městech, obcích a regionech – zkušenosti z praxe

Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM ČR) je asociací měst, obcí a regionů, která prostřednictvím širokého spektra služeb podporuje realizaci kvalitních MA21 v ČR. Snahou NSZM ČR je zlepšení komunikace radnic s veřejností, zlepšení kvality veřejné správy („good governance“), posílení strategického řízení, uplatňování udržitelného rozvoje, zdraví a kvality života. Síť umožňuje vzájemnou informovanost a výměnu příkladů dobré praxe v rámci ČR i vůči zahraničí (Zdravá města fungují nejen v Evropě, ale i celosvětově).

Řada členů NSZM ČR je velice úspěšná v realizaci MA21. Mezi tyto členy patří i Zdravé město Vsetín.

Vzhledem k praktické zkušenosti Vsetína s realizací procesů MA21, jejich sledováním a vyhodnocováním, si jej NSZM ČR vybrala jako odborného partnera ke spolupráci při vytváření Příručky. Cílem této spolupráce bylo maximální využití poznatků z „terénu“ a jejich srozumitelné předání dalším zájemcům o mapování Kritérií MA21 ve svých municipalitách.

Praxe: Místní Agenda 21 ve Zdravém městě Vsetín³

Proces MA21 na území města Vsetína má již dlouhou tradici. Začal v polovině 90. let minulého století z iniciativy aktivních občanských sdružení, v čele se Sdružením pro výchovu a vzdělávání Ledňáček. Po vstupu města do NSZM ČR v roce 2001 byl proces MA21 provázán s místní správou – získal silnější podporu politického vedení města a zároveň zakotvení v rámci úřadu, kde bylo vytvořeno místo koordinátora Projektu Zdravé město a MA21. Později byla jako součást celého procesu vytvořena také obecně prospěšná společnost s názvem Společnost pro komunitní práci Vsetín, která nyní koordinuje převážnou většinu komunitní práce na území města. Proces MA21 je ve městě Vsetín provázán s mezinárodním Projektem Zdravé město a je jeho integrální součástí. Uplatňování principů MA21 probíhá v souladu Metodikou NSZM ČR a za její podpory.

Stěžejním dokumentem v procesu MA21 je komunitní plán, který představuje dohodu o potřebách a přáních obyvatel města, a který může zahrnovat veškeré oblasti života ve městě či obci. Plán obsahuje soubor aktivit realizovaných

³ Ve městě Vsetín je pojem MA21 běžně nahrazován pojmem Zdravé město, který je považován jako vhodnější pro komunikaci s veřejností. Prolínání těchto pojmů je zřejmé z kapitol popisujících přímou zkušenost města Vsetín s mapováním procesu MA21.

různými partnery (radnice, nevládní organizace, firmy aj.) k řešení společně definovaných problémů. V plánu je sledována úspěšnost plnění jednotlivých cílů za využití dohodnutých indikátorů. Tento komunitní plán vzniká diskusí široké veřejnosti a odborníků. Akcemi, které umožňují rozpracovat jednotlivé problémové oblasti či témata jsou tzv. kulaté stoly. Podněty vzešlé z těchto setkání obsahují nejen názor veřejnosti, ale i expertní pohled, a jsou navíc ověřovány za pomoci různých anket, sociologických průzkumů, tazatelských šetření, akčních víkendů apod. Výsledky ze všech dílčích komunitních jednání jsou shrnuty v komunitním plánu, který je pravidelně jedenkrát ročně projednáván se širokou veřejností.

Sledování Kritérií MA21 bylo ve městě Vsetín započato v roce 2004. Hlavním důvodem byla nutnost prokazovat úroveň procesu MA21 především v různých grantových žádostech. V současnosti je zde dokončen proces fyzické dokumentace a archivace jednotlivých zdrojů a postupně je pracováno na jejich elektronickém zdokumentování a převedení do Databáze MA21.

Jak hodnotí přínosy mapování kvality místní Agendy 21 koordinátoři MA21 ve Zdravých městech?

Kopřivnice

„Nejvíce oceňuji fakt, že vykonaná práce při realizaci Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 je nyní skutečně vidět“, zamýšlí se David Monsport, koordinátor PZM a MA21 (Projekt Zdravé město a místní Agenda 21) ve Zdravém městě Kopřivnice. „Myslím tím především možnost vyhledat si veškeré informace na internetu, tedy velmi pohodlně, jednoduše a přehledně. Dnes mohu každého zájemce o bližší informace o našich aktivitách odkázat na webové stránky, kde nalezne vše potřebné – fotografie, články z novin v digitální podobě a další materiály. Také doufám, že bude nyní mnohem snadnější navazovat další kontakty s potenciálními partnery, jelikož budu mít k dispozici důkaz o tom, že jsme již urazili kus cesty a jsou za námi vidět hmatatelné výsledky. Koneckonců vypadá dobře, když můžete ukázat, že jste dosáhli určitého pokroku a porovnat se s jinými městy a obcemi“, popisuje výhled do budoucnosti a další výhody David Monsport. „Zapojení se do projektu ‚Testování Kritérií MA21‘ nás také motivovalo k tomu, že jsme vytvořili **komisi Zdravého města**, která je jedním z kritérií

pro zařazení do kategorie „C“ místní Agendy 21. Není sice ještě v definitivní podobě a bude třeba doladit řadu technických detailů, ale již nyní má stanovený hlavní úkol: dohlížet nad realizací PZM“, uzavírá kopřivnický koordinátor.

Hodonín

Martina Pilková, hodonínská koordinátorka PZM a MA21 oceňuje především větší **systematičnost a přehlednost** procesu MA21, kterou si od mapování Kritérií MA21 slibuje. „Domnívám se, že od nyní bude práce na realizaci MA21 ve městě Hodoníně mnohem přehlednější jak pro ostatní kolegy, tak pro politickou reprezentaci města. Pro mne jako koordinátora PZM a MA21 má také velký význam daleko užší spolupráce s ostatními odbory MěÚ, kterou kvalitní naplnění Kritérií MA21 určitě vyžaduje. Databáze navíc pomůže odhalit různé mezery a nedodělky při naplňování MA21, protože bude jasné, co se právě dělá, co je již uděláno a především, co je ještě třeba udělat. Další práce by tak měla být jasnější a tím i efektivnější“, uzavírá Martina Pilková.

Chrudim

Na svoji kolegyni navazuje Šárka Trunečková, koordinátorka PZM a MA21 ve Zdravém městě Chrudim. „Jsem ráda, že se tento projekt realizoval a mohli jsme si v praxi vyzkoušet, jak bude Databáze MA21 fungovat a co praktického nám přinese, i přesto, že s tím byla spojena spousta práce a nervů. Nejvíce nám v současnosti pomůže, že jsme schopni **zmapovat současný stav** realizace MA21 a víme, kde máme slabiny a kde naopak patříme k „tahounům“. Pochvaluje si také shromáždění nejrůznějších materiálů a informací na jedno místo a jejich následné z využití např. při jednání na zastupitelstvu města. „Kritéria MA21 nám však pomohou i v dalším směru – při žádostech o **externí zdroje** v podobě grantů můžeme dnes velmi jednoduše prokázat, že místní Agenda 21 není jen pouhou proklamací nebo ad hoc činností. Vlastně stačí jen odkázat na internetové stránky databáze a příslušný úředník si může vše zkontrolovat na oficiálním zdroji informací – odpadne tak hodně práce“, uzavírá zkušená chrudimská koordinátorka.

Vsetín

Shrnující komentář ke kritériím poskytl koordinátor PZM a MA21 ze Zdravého města Vsetín a spoluvůrce Příručky, Martin Kučný. „V případě MA21 je každému, kdo se jimi dlouhodobě zabývá jasné, že kvalitu procesu v celého jeho šíři postihnout nelze. Jedná se o záležitost velmi složité strukturovanou, s výsledky, které se projevují až v delším časovém horizontu a často jsou málo viditelné. Nicméně i v tomto procesu lze definovat řadu jasných milníků, které jsou pro jeho zdárný průběh neoddiskutovatelně nutné. Prvním přínosem výše popsaných kritérií je tedy jejich **metodická a podpůrná funkce a hodnota**. Z hlediska politické reprezentace jednotlivých obcí, ale i jejich občanů, může vyhodnocování kritérií přinést pragmatické ujištění, že proces MA21 probíhá v daných, metodicky podepřených intencích. Koordinátor tím získává argumenty pro další pokračování procesu a širší zapojování veřejnosti.“ Ve svém komentáři k mapování Kritérií MA21 zmínil vsetínský koordinátor i další výhody této aktivity: „Nepominutelným faktem je též **zoficiálnění procesu MA21** na území dané obce. Pomocí kritérií lze alespoň zčásti prokázat kvalitu procesu nejen vůči orgánům státní správy, ale třeba též Evropské unie. Již dnes je zřejmé, že především v případě různých grantových a projektových žádostí bude na zapojování veřejnosti a proces MA21 kladen velký důraz. Bude však nutno prokázat jeho kvalitu, což právě Kritéria MA21 umožňují. Zcela lze vyloučit obavu, že zavedení sledování Kritérií MA21 povede k formalizaci celého procesu. Právě naopak, daruje mu daleko větší **jistotu, zakotvení a politickou podporu**“.

5 INFORMAČNÍ ZDROJE

Ministerstvo životního prostředí ČR

<http://www.env.cz>

<http://www.env.cebin.cz>

Národní síť Zdravých měst ČR

<http://www.nszm.cz>

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

<http://www.cenia.cz>

Databáze místních Agend 21 v ČR

<http://www.cenia.cz/ma21/databaze>

Udržitelný rozvoj, Agenda 21 a místní Agenda 21

České www zdroje:	
http://www.ma21.cz	Rozcestník k informacím o udržitelném rozvoji a místní Agendě 21 (CENIA)
http://www.nszm.cz/ma21	Základní informace o místní Agendě 21 a o testování Kritérií MA21 (NSZM ČR)
http://www.ceu.cz/edu/ma21/metodika/metodika.htm	Metodika pro místní Agendy 21 v ČR (CENIA)
http://www.env.cz/www/zamest.nsf/defc72941c223d62c12564b30064fdcc/7b53b25e72652dfbc12569ce004303a4?OpenDocument	Základní informace o místní Agendě 21 (MŽP ČR)
http://www.ekopolitika.cz	Základní informace o místní Agendě 21 (Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.)
Zahraniční www zdroje:	
http://www.aalborgplus10.dkk	Konference Aalborg + 10, Dánsko, 2004 a dokument Závazky z Aalborgu Commitments
http://www.johannesburgsummit.org	Světový summit o udržitelném rozvoji v Johannesburgu
http://www.un.org/esa/agenda21	Organizace spojených národů – udržitelný rozvoj na národní úrovni
http://www.iclei.org http://www.iclei.org/europe	Místní správa pro udržitelný rozvoj - ICLEI www stránky Sekretariátu ICLEI pro Evropu
http://www.who.dk/healthy-cities	Světová zdravotní organizace, Projekt Zdravá města WHO
http://www.unep.org	www stránky United Nations Environmental Programme (UNEP)
http://www.eurocities.org	www stránky sdružení Eurocities (asociace velkých evropských měst)
http://www.ccre.org	www stránky Rady evropských samospráv a regionů

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY

Národní síť Zdravých měst ČR

Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

T: +420 602 500 639

E: info@nszm.cz

W: www.nszm.cz

Odborný partner projektu:

Zdravé město Vsetín ve spolupráci se
Společností pro komunitní práci Vsetín, o.p.s.
Svárov 1080, 755 01 VSETÍN
www.spkp.cz

Administrativní podpora Databáze MA21:

CENIA – Česká informační agentura
životního prostředí
Kodaňská 10/54, 100 10 PRAHA 10
www.cenia.cz

Ministerstvo životního
prostředí ČR

Příručka pro mapování kvality místních Agend 21
Vydalo **Ministerstvo životního prostředí**
Vršovická 65, 100 10 Praha 10

Praha, prosinec 2005
ISBN 80-7212-379-3